

громадянського суспільства, забезпеченні ефективного здійснення підприємницької діяльності для відродження української економіки та залучення іноземних інвестицій для розбудови сильної, вільної, мирної, економічно самостійної України.

Список використаних джерел

1. Концепція оновлення Цивільного кодексу України. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2020. 128 с.
2. Проект Закону «Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період». URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72707
3. Цивільне право України: погляд у майбутнє : збірник наукових праць до 70-річчя з дня народження Наталії Семенівни Кузнецової / за заг. ред. Р. О. Стефанчука, О. О. Кота. — Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. — 622 с. — С.41.

Гришко О. М.,

кандидат юридичних наук, доцент,
професорка кафедри теоретичної юриспруденції,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ДИСКРИМІНАЦІЯ В РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ ПРИВАТНОГО ПРАВА

Права людини є основою функціонування будь-якої правової держави, а тому остання має гарантувати ефективні механізми їхнього забезпечення. Суд конституційної юрисдикції в Рішенні від 12 квітня 2012 р. № 9-рп/2012 встановив, що відсутність таких механізмів нівелює значення гарантованих прав, оскільки призводить до того, що вони набувають ознак декларативності [1].

Відповідно до ст. 24 Конституції України громадяни мають рівні конституційні права й свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками. У ст. 2 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» визначається, що законодавство України ґрунтується на принципі недискримінації, яке передбачає забезпечення рівності прав кожному, рівних можливостей, рівності перед законом та повагу до гідності кожної людини. Необхідно зазначити, що недопустимість дискримінації є не лише принципом правової системи України, але й основною засадою реалізації прав людини, що закріплені в міжнародних актах, наприклад, у ст. 14 Європейської конвенції з прав людини, ст. 1 Протоколу № 12 до неї, ст. 5 Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації тощо.

Конституційний Суд України в Рішенні від 16 жовтня 2007 р. № 8-рп/2007 визначив, що гарантована ч. 1 ст. 24 Конституції України рівність громадян перед законом означає рівну для всіх обов'язковість закону з усіма відмінностями в правах, які встановлені в нормативно-правовому акті вищої юридичної сили. Гарантована рівність, інтерпретується судом конституційної юрисдикції й в Рішенні від 12 квітня 2012 р. № 9-рп/2012, як потреба в забезпеченні рівних юридичних можливостей як матеріального, так і процесуального характеру для реалізації однакових за змістом та обсягом прав. Порушення рівності конституційних прав і свобод означає, що особа отримує привілеї або зазнає обмежень у визнанні, реалізації чи користуванні правами в будь-якій формі, крім випадків, коли таке обмеження встановлено з правомірною, обумовленою істотними чинниками та обґрунтованою метою, способи досягнення якої є належними в демократичному суспільстві [2].

Нині основними проявами дискримінації є: надання переваги іншим суб'єктам без очевидної на те причини в професійному плані, наявність нерівності прав, психологічний тиск, приниження особи тощо [3], які

переважно проявляються в приватному праві. Так, за результатами всеукраїнського опитування (у 2023 р.) Київського міжнародного інституту соціології на замовлення Консультативної місії Європейського Союзу в Україні було встановлено, що дискримінація в реалізації прав людини, на думку респондентів, наявна за ознаками: мови – 45 %, сексуальної орієнтації – 34 %, наявності інвалідності – 28 %, віку – 27 %, етнічної належності – 23 %, статі – 22 % тощо [4].

Дискримінація в реалізації прав людини також є предметом розгляду справ Європейського Суду з прав людини. Наприклад, у справі *Jurcic v. Croatia* (№ 54711/15) встановлено, що вагітній жінці в працевлаштуванні або наданні пільг, пов'язаних із працевлаштуванням, через її вагітність, становить пряму дискримінацію за ознакою статі. Суд у справі *Moraru And Marin V. Romania* (з додатками № 53282/18 та № 31428/20) дійшов висновку, що різниця у віці виходу на пенсію між чоловіками та жінками є дискримінацією за ознакою статі. У справі *Norpen and Trade Union of Ab Amber Grid Employees V. Lithuania* (№ 976/20) встановлено, що дискримінація за ознакою приналежності до профспілки потребує належного доведення [5] тощо.

Вважаємо, що дискримінація в реалізації прав людини є одним із різновидів порушення права на рівність, яке переважно проявляється в приватному праві.

Список використаних джерел

1. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Трояна Антона Павловича щодо офіційного тлумачення положень статті 24 Конституції України (справа про рівність сторін судового процесу) від 12 квітня 2012 року № 9-рп/2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-12#Text>.

2. Стаття 24. Офіційний веб сайт Конституційного Суду України. URL: <https://ccu.gov.ua/storinka/24>.

3. Дискримінація: що це таке, яка буває та як ненароком ти порушуєш права людей поруч. URL: <http://surl.li/ltsxl>.

4. 45 % українців вважають, що найбільше в Україні дискримінують за ознакою мови – опитування. URL: <http://surl.li/saeqr>.

5. Дискримінація на роботі: НААУ підготувала дайджест практики Європейського суду з прав людини. URL: <http://surl.li/safgz>.

Кикоть П. В.,
кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри приватного права,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

На сьогоднішній день продовжуються дії правового режиму воєнного стану на всій території України через повномасштабне вторгнення російської федерації, що спричинило чималі випробування, як для фізичних осіб, так і для функціонування бізнесу: втрата логістичних ланцюгів, ринків збуту, унеможливлення продовження роботи через окупацію та обстріли - ці чинники призводить до високої ймовірності дефолту багатьох підприємств України за своїми зобов'язаннями.

Актуальність обраної теми дослідження полягає в тому, що за період повномасштабного вторгнення, навіть на самому його початку, наша судова система показала, що може функціонувати навіть за таких складних умов. Зокрема, Міністерство юстиції України (надалі-Мін`юст) досить миттєво відреагувало на воєнні реалії та скасувало планові перевірки арбітражних керуючих. Також, було відтерміновано подачу обов'язкової звітності, чим регулятор послабив контроль за діяльністю арбітражних керуючих з боку